

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 12/105

LOV OM BRUK AV OFFENTLIG TILSKUDD OG FORELDREBETALING I IKKE KOMMUNALE BARNEHAGER

Saksbehandler: Vigdis Otterholm

Arkiv:

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

6/12 Utvalg for barn, unge og kultur

18.01.2012

FORSLAG TIL VEDTAK:

Utvalget for Barn, Unge og Kultur slutter seg til rådmannens forslag til høringsuttalelse.

Behandling/Avstemming i Utvalg for barn, unge og kultur den 18.01.2012 sak 6/12

Forslag til vedtak ble enst. godkjent.

VEDTAK:

Utvalget for Barn, Unge og Kultur slutter seg til rådmannens forslag til høringsuttalelse.

Utrykte vedlegg:

- Høringsbrev med høringsinstanser fra kunnskapsdepartementet
- Høringsnotat om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i ikke-kommunale barnehager.

Bakgrunn for saken:

I det nye finansieringssystemet for ikke-kommunale barnehager har vi nå et regelverk for beregning av tilskudd til ikke-kommunale barnehager basert på de kommunale budsjett/regnskap.

Dette høringsnotatet tar opp hvorledes kommunene skal regulere bruken av tilskott og foreldrebetaling i de ikke-kommunale barnehagene.

For å sikre at likeverdig finansiering fører til likeverdig høy kvalitet i barnehagene, foreslår departementet bestemmelser som skal sikre at offentlig tilskudd og foreldrebetalingen i ikke-kommunale barnehager kommer barna i barnehagene til gode. Fra 2011 har kommunene overtatt finansieringsansvaret for barnehagene. Samtidig skal tilskuddene til ikke-kommunale barnehager trappes opp de nærmeste årene slik at de oppnår samme grad av offentlig finansiering som kommunale barnehager. Det er viktig at finansieringsansvaret følges opp med et regelverk som i større grad gir kommunen muligheter til å inndra offentlige tilskudd og foreldrebetaling dersom midlene ikke brukes til formålet. Samtidig er det vektlagt at ikke-kommunale barnehager fortsatt får gode rammevilkår for å drifte gode barnehager.

Hovedinnhold i forslaget

1. En ny lovbestemmelse i barnehageloven som fastslår at offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode.
2. Barnehager kan beholde overskudd hvis:
  - a. Barnehagen kan dokumentere at offentlige tilskudd og foreldrebetaling benyttes i tråd med formålet. Midlene skal dekke bare kostnader direkte relatert til drift av barnehagene. Regnskapene skal revisorattesteres.
  - b. Alle kjøp av varer og tjenester fra bekjente har priser som ikke er høyere enn tilsvarende kjøp fra fremmede (dvs. markedspris).
  - c. Personalkostnader per heltidsplass ikke er vesentlig lavere enn det kommunen har i sine barnehager.
3. Unntak fra revisorattestasjon: Barnehageeiere som sammen med nærstående kontrollerer ordinære barnehager med til sammen færre enn 20 barn eller familiebarnehager med til sammen færre enn 10 barn eller én åpen barnehage, kan i stedet for revisor velge en uavhengig regnskapskyndig til å attestere regnskapet.
4. En ny lovbestemmelse som gir kommunen flere reaksjonsmidler ved brudd på dette regelverket. Kommunen kan både holde tilbake tilskudd, redusere neste års tilskudd og kreve penger tilbakebetalt.
5. En ny økonomiforskrift for ikke-kommunale barnehager. Forskriften innebærer en nærmere presisering av de foreslåtte lovbestemmelsene.

Prosess

Høringsnotatet er på høring i perioden 25. oktober 2011 – 1. februar 2012. Etter planen skal lovendringene gjelde for tilskudd og foreldrebetaling til private barnehager fra og med 2013.

Rådmannens vurderinger

Generelt

Departementet mener at klarere hjemler for innsyn og kontroll og tydeligere regelverk vil gjøre kommunenes oppfølging av barnehagene enklere. Skal man drive en fornuftig kontroll er det helt nødvendig å tilstrekkelige lovhjemler både på innsyn og iverksetting av tiltak.

Rådmannen er imidlertid av den oppfatning at det bringes så mange problemstillinger inn i oppfølgingsarbeidet som er meget krevende å vurdere. Skal kommunen utføre et tilfredsstillende arbeid på dette området så må vi styrke vår kompetanse på regnskapslov og andre juridiske problemstillinger. Dette kan vi gjøre ved enten ved å skaffe oss den i egen organisasjonen eller leie inn konsulenter. I den grad vi i saksbehandlingen stiller spørsmål ved feil prissetting og avlønninger så vil dette være skjønnsmessige vurderinger som kommunen må dokumentere gjennom en grundig og omfattende saksbehandling. I svært mange tilfeller vil det også bli klagebehandling.

For eksempel mener departementet at kommunen bør vurdere transaksjoner med eiere og nærstående. Dette har tidligere vært et minimalt problem når vi har hatt med eiere som har vært ideelle organisasjoner. Problemstillingen har nå blitt vesentlig endret ved man nå har et stort antall barnehager hvor eierne er avhengig av tilfredsstillende avkastning på kapital og arbeid. Dette aspektet synes å være undervurdert av departementet.

Departementet er også fornøyd med regelverket for tildeling av tilskudd selv om ligger en rekke saker til avklaring hos fylkesmenn/departement. Bare innenfor pensjonsområdet er det en rekke uavklarte saker.

Noen konkrete problemstillinger

Det vil bli betydelig mer arbeid med kontroll med bruken av tilskudd/foreldrebetaling enn tidligere.

Dette begrunnes med følgende:

- Det forutsettes at den ikke offentlige barnehagen oppgir ”Transaksjoner med nærstående”. Det vil bli mange spørsmål rundt begrepet ”nærstående” selv om det vises til reglene i aksjeloven.
Skal kommunen bruke egne ressurser på å kartlegge mulige transaksjoner selv om det ikke er oppgitt transaksjoner med ”nærstående”?
- Fordeling av administrasjonskostnader/felleskostnader. Det vil oppstå situasjoner der administrasjonskostnader/felleskostnader blir diskusjonstema. Skjønn må utøves.
- Personalkostnadene per heltidsplass skal ikke være vesentlig lavere enn det kommunen har i sine barnehager. Hva er ”vesentlig” lavere? Departementet gir begrenset veiledning til dette punktet.
- Hva er et rimelig årsresultat for barnehagen?

Der det er barnehageeiere med barnehager i flere kommuner. Dette vil det føre til økt behov for å utveksle informasjon kommunene i mellom. Gir de nye reglene hjemmel for at kommunene kan utveksle informasjon seg i mellom? Et morselskap med mange selvstendige barnehager i flere kommuner vil ha mange muligheter for tilpasninger som det er svært krevende å følge opp. I denne sammenheng har departementet også tatt opp spørsmålet om begrensninger i konsernbidrag. Kommunene må sørge for å ha tilstrekkelig kompetanse på ulike organisasjonsformer, for å kunne følge opp ”transaksjoner med nærstående”.

Den regnskapsfaglige kompetansen må ivaretas på en betryggende måte.

En privat eier vil både forholde seg til en effektiv drift, kommunale tilskudd, foreldrebetaling og skattemessige posisjoner. Hvordan bør kommunene ruste seg til å møte disse utfordringene?

Arbeidet med tilskudd til de ikke kommunale barnehagene pågår nå hele året:

Før 1. februar skal endelige tilskuddsatser for inneværende år fastsettes.

Januar – mai, innhente regnskapstall for kontroll av bruken av midler året før.

Februar – juni, beregning av endelig tilskuddsatser for året før.

August – november, beregne nye satser for inneværende år med bakgrunn i budsjettendringer.

September – desember, beregning av satser for neste år.

Samtidig med dette kan det forgå klagebehandling fra tidligere år.

Tilskudd til ikke kommunale barnehager utgjør betydelige beløp. Kommunen må sikre en forsvarlig saksbehandling vedrørende tilskudds beregningene. For å ha en betryggende intern kontroll, må flere personer ha kompetanse på disse områdene.

Fylkesmannens rolle som både veileder og klagebehandler bør endres.

Fylkesmannen bør veilede kommunene og da ikke ha ansvaret for klagebehandlingen

Porsgrunn, den 10.01.2012

Inger Lysa
kommunalsjef